

BUDOWNICTWO I MATERIAŁY BUDOWLANE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-90
	Prefabrykaty budowlane z betonu Elementy szybów dźwigowych	6748-01
		Grupa katalogowa 0733

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP

- 1.1. Przedmiot normy
- 1.2. Zakres stosowania normy
- 1.3. Określenia

2. OZNACZENIE

- 2.1. Sposób budowy oznaczenia
- 2.2. Przykład oznaczenia

3. WYMAGANIA

- 3.1. Wytrzymałość betonu na ściskanie
- 3.2. Wygląd zewnętrzny
- 3.3. Wymiary i kształt elementu

3.4. Gatunek, średnica i liczba prętów zbrojenia oraz uchwytów transportowych

- 3.5. Usytuowanie uchwytów transportowych
- 3.6. Rodzaj i usytuowanie korytek metalowych
- 3.7. Cechowanie

4. TRANSPORT

5. BADANIA

- 5.1. Program badań
- 5.2. Kontrola jakości
- 5.3. Opis badań
- 5.4. Ocena wyników badań

INFORMACJE DODATKOWE

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania techniczne i warunki odbioru prefabrykowanych, przestrzennych elementów szybów dźwigowych, wykonywanych z betonu zwykłego zbrojonego i przeznaczonych dla budownictwa ogólnego.

1.2. Zakres stosowania normy. Normę należy stosować przy produkcji i odbiorze przestrzennych elementów szybów dla dźwigów osobowych i osobowo-meblowych, wykonywanych z betonu zwykłego zbrojonego jako elementy o wysokości całej lub połowy kondygnacji oraz elementów uzupełniających podszybia i nadszybia.

1.3. Określenia

1.3.1. element szybu dźwigowego — element prefabrykowany, przestrzenny, stanowiący część szybu dźwigowego dla komunikacji pionowej w budynku.

1.3.2. korytka — akcesoria wykonane z metalowego kształtownika, wbetonowane w ściany lub nadproża elementu od jego strony wewnętrznej, przeznaczone

do mocowania elementów konstrukcji prowadnic dźwigu lub drzwi automatycznych dźwigu.

2. OZNACZENIE

2.1. Sposób budowy oznaczenia. Oznaczenie powinno zawierać następujące dane:

- a) część słowną: ELEMENT SZYBU DŹWIGOWEGO,
- b) symbol elementu wg dokumentacji technicznej,
- c) numer normy.

2.2. Przykład oznaczenia elementu szybu dźwigowego, określonego w dokumentacji technicznej symbolem KD-1g:

ELEMENT SZYBU DŹWIGOWEGO KD-1g BN-90/6748-01

3. WYMAGANIA

3.1. Wytrzymałość betonu na ściskanie powinna być zgodna z wymaganiami wg dokumentacji technicznej oraz PN-88/B-06250.

3.2. Wygląd zewnętrzny. Wszystkie powierzchnie zewnętrzne i wewnętrzne powinny być równe, bez pęknięć,

Zgłoszona przez Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Techniki Budowlanej dnia 18 września 1990 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1991 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 12/1990, poz. 28)

rys pionowych i ukośnych w strefie nadproży i w filarkach ściany przedniej. Nie dopuszcza się odkrytych prętów zbrojenia.

Dopuszcza się miejscowe uszkodzenia powierzchni, krawędzi i naroży o wielkościach mniejszych od grubości otulenia zbrojenia betonem.

3.3. Wymiary i kształt elementu. Wymiary elementu powinny być zgodne z podanymi w dokumentacji technicznej, w granicach odchyłek dopuszczalnych podanych w tabl. 1.

Kształt elementu przestrzennego powinien być taki, aby jego ściany były pionowe i prostopadłe do siebie w granicach określonych dopuszczalną różnicą przekątnych ścian i podstaw podaną w tabl. 1.

Tablica 1

Lp.	Rodzaj wymiaru	Dopuszczalne odchyłki mm
1	2	3
1	Szerokość i głębokość wewnątrz elementu przestrzennego	+10 -5
2	Wysokość elementu	+5 -10
3	Grubość ścian elementu	±4
4	Szerokość i wysokość otworu drzwiowego	+10 0
5	Różnica przekątnych zewnętrznych ścian i podstawy oraz otworu drzwiowego	10
6	Usytuowanie gniazd dla pomostów montażowych	±30

3.4. Gatunek, średnica i liczba prętów zbrojenia oraz uchwytów transportowych powinny być zgodne z wymaganiami podanymi w dokumentacji technicznej.

3.5. Usytuowanie uchwytów transportowych będących łącznikami konstrukcyjnymi powinno być zgodne z dokumentacją techniczną w granicach odchyłek dopuszczalnych ±10 mm.

3.6. Rodzaj i usytuowanie korytek metalowych powinny być zgodne z dokumentacją techniczną. Dopuszczalne odchyłki usytuowania korytek podano w tabl. 2.

Tablica 2

Lp.	Wyszczególnienie	Dopuszczalne odchyłki mm
1	2	3
1	Usytuowanie korytka na szerokości ściany lub nadproża	±10
2	Zagłębienie korytka w ścianie	+10 -5
3	Różnica położenia końców korytka na wysokości ściany lub szerokości nadproża	10
4	Różnica zagłębienia górnej i dolnej części korytka w ścianie	5

3.7. Cechowanie. Każdy element przeznaczony do wbudowania należy cechować w sposób trwały i czytelny na jednej z zewnętrznych powierzchni.

Cecha powinna zawierać co najmniej następujące dane:

- symbol elementu wg dokumentacji technicznej,
- znak wytwórni i identyfikację brygady produkcyjnej,
- datę produkcji,
- znak kontroli końcowej.

Przykład cechowania elementu szybu dla dźwigu osobowo-meblowego oznaczonego w dokumentacji technicznej technologii „Służew” symbolem: KD-Ig, wyprodukowanego w Fabryce Domów PBM „Warszawa-Południe” w dniu 14 listopada 1989 r. przez brygadę nr 1 i sprawdzonego przez pracownika kontroli jakości nr 1

KD-Ig/FD/1/14.11.89/KJ-1

4. TRANSPORT

Transport zewnętrzny elementów powinien odbywać się po osiągnięciu przez beton wytrzymałości transportowej określonej w dokumentacji technicznej.

Elementy należy transportować w pozycji wbudowania w jednej warstwie, zgodnie z wymaganiami dokumentacji technicznej.

W transporcie kolejowym lub samochodowym należy przestrzegać przepisów o ładowaniu i wyładunku w komunikacji wewnętrznej¹⁾.

5. BADANIA

5.1. Program badań — wg tabl. 3.

Tablica 3

Lp.	Badania	Wymaganie, wg	Opis badania, wg
1	2	3	4
1	Sprawdzenie wytrzymałości betonu na ściskanie	3.1	5.3.1
2	Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego	3.2	5.3.2
3	Sprawdzenie wymiarów i kształtu elementu	3.3	5.3.3 i 5.3.4
4	Sprawdzenie gatunku, średnicy i liczby prętów zbrojenia oraz uchwytów transportowych	3.4	5.3.5
5	Sprawdzenie usytuowania uchwytów transportowych	3.5	5.3.3
6	Sprawdzenie rodzaju korytek metalowych	3.6	5.3.6
7	Sprawdzenie usytuowania korytek metalowych	3.6	5.3.3
8	Sprawdzenie cechowania	3.7	5.3.7

5.2. Kontrola jakości

5.2.1. Wybór metody kontroli odbiorczej

- wg PN-88/B-06250 dla badania wg tabl. 3 lp. 1,
- stuprocentowa dla badań wg tabl. 3 lp. 2÷8.

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p. 2.

Dla produkcji powyżej 25 sztuk dopuszcza się stosowanie ciągłej kontroli odbiorczej według oceny alternatywnej, zgodnie z PN-79/N-03022 — dla badań wg tabl. 3 lp. 2÷8¹⁾.

5.2.2. Miejsce przeprowadzania badań. Badania odbiorcze elementów należy przeprowadzać w zakładzie produkcyjnym.

5.3. Opis badań

5.3.1. Sprawdzenie wytrzymałości betonu na ściskanie należy przeprowadzać wg PN-88/B-06250.

5.3.2. Sprawdzenie wyglądu zewnętrznego elementu należy przeprowadzać przez dokładne oględziny wewnętrznych i zewnętrznych powierzchni jego ścian oraz wszystkich krawędzi i naroży.

5.3.3. Sprawdzenie cech geometrycznych należy wykonywać zgodnie z PN-80/B-10021. Sprawdzeniu podlega:

- wysokość elementu,
- grubość ścian elementu,
- szerokość i wysokość otworu drzwiowego,
- różnica przekątnych zewnętrznych ścian i podstawy górnej,
- usytuowanie gniazd dla pomostów montażowych,
- usytuowanie uchwytów transportowych,
- usytuowanie korytek metalowych.

5.3.4. Sprawdzenie wymiarów wewnętrznych — szerokości i głębokości elementu przestrzennego należy wykonywać przy użyciu taśmy mierniczej przystosowanej

do mierzenia wymiarów wewnętrznych. Pomiar należy wykonywać przez środek geometryczny ścian lub filarów z dokładnością do 1 mm.

5.3.5. Sprawdzenie znaku (gatunku) stali, średnicy i liczby prętów zbrojenia oraz uchwytów transportowych należy przeprowadzać przed włożeniem zbrojenia do formy.

Znak (gatunek) stali należy sprawdzać na podstawie przywieszek i oględzin powierzchni prętów, porównując z dokumentacją techniczną i atestami oraz PN-82/H-93215 i PN-73/B-06281.

Średnice prętów należy mierzyć za pomocą suwmiarki z dokładnością do 0,5 mm.

5.3.6. Sprawdzenie rodzaju korytek metalowych. Korytka metalowe powinny mieć zaświadczenie o jakości wystawione przez producenta. Sprawdzenie należy przeprowadzać przez porównanie danych zawartych w zaświadczeniu o jakości z wynikami pomiarów własnych i z wymaganiami wg dokumentacji technicznej.

5.3.7. Sprawdzenie cechowania należy wykonać przez porównanie cechy z wymaganiami.

5.4. Ocena wyników badań

5.4.1. Element dobry. Badany element szybu dźwigowego należy uznać za sztukę dobrą, jeżeli przejdzie z wynikiem pozytywnym przez wszystkie badania wg tabl. 3.

5.4.2. Dokumentacja badań powinna zawierać wyniki badań wszystkich elementów (dobrych i niedobrych).

5.4.3. Zaświadczenie o jakości powinno zawierać informację o zgodności przekazywanych odbiorcy elementów z wymaganiami normy przedmiotowej.

¹⁾ Zasady stosowania ciągłej kontroli odbiorczej elementów szczytów dźwigowych — patrz Informacje dodatkowe p. 6; przykład — patrz Informacje dodatkowe p. 8.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET, Warszawa.

2. Normy i dokumenty związane

PN-88/B-06250 Beton zwykły

PN-80/B-10021 Prefabrykaty budowlane z betonu. Metody pomiaru cech geometrycznych

PN-73/B-06281 Prefabrykaty budowlane z betonu. Metody badań wytrzymałościowych

PN-82/H-93215 Walcówka i pręty stalowe do zbrojenia betonu

PN-79/N-03022 Statystyczna kontrola jakości. Ciągła kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

Przepisy o ładowaniu i wyładowywaniu wagonów towarowych i przyczep samochodowych w komunikacji wewnętrznej:

a) Prawo przewozowe. Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. (Dz. U. Nr 53, poz. 272 z 1984 r.)

b) Regulamin PKP o ładowaniu i zabezpieczaniu przesyłek towarowych (Dz. T.i.Z.K. Nr 9, poz. 68 z 1985 r.)

c) Zarządzenie Ministra Komunikacji z dnia 7 marca 1968 r. w sprawie ładowania samochodów ciężarowych i przyczep. (Mon. Pol. Nr 24, poz. 123 z 1963 r. i Nr 35, poz. 250 z 1968 r.)

3. Normy zagraniczne

Szwecja SS 763810 Hissar — Manöver-och signalorgan

Szwecja SS 763518 Hissar — Snedhissar, Korgar

SS 763520 Hissar — Persohissar klass I, II och III

SS 763521 Hissar — Varupersonhissar klass IV

SS 763522 Hissar — Smavärühissar klass V

4. Symbol wg SWW — 1451-862.

5. Autorzy projektu normy: mgr inż. Jadwiga Bochińska, mgr inż. Zofia Brzezińska — Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów CEBET, Warszawa, przy współpracy mgr inż. Michczyśława Michiewicz — Centralny Ośrodek Badawczo-Projektowy Budownictwa Ogólnego, Warszawa.

6. Normy ISO wykorzystane przy opracowywaniu BN-90/6748-01
ISO 4190/1 Passenger lift installation — Part 1: Lifts of classes I, II and III

ISO 4190/2 Passenger lifts and service lifts — Part 2: Lifts of class IV

ISO 4190/3 Passenger lift installations — Part 3: Service lifts class V

7. Zasady stosowania ciągłej kontroli odbiorczej elementów szczytów dźwigowych

7.1. Zasady ogólne — wg PN-79/N-03022 i PN-86/N-03020 p. 2.3.

7.2. Wielkości stanowiące podstawę wyboru planu badania. W celu dokonania wyboru planu badania z PN-79/N-03022 ustalono, że za liczbę K należy przyjąć wielkość produkcji określoną w konkretnym zamówieniu (np. liczbę elementów na jeden budynek, na jedno osiedle, lub tp.). Dla $K \leq 25$ nie dopuszcza się stosowania kontroli ciągłej (należy stosować kontrolę stuprocentową). Dla $K > 25$ przyjęto:

— poziom kontroli — II,

— wadliwość dopuszczalną — $w_2 = 6,5\%$.

7.3. Parametry planów badania odpowiadające założeniom przyjętym w 7.2, należy odczytać z odpowiednich tablic wg PN-79/N-03022. Parametry planów badania dla najczęściej występujących w praktyce wartości K podano w tablicy.

Wielkość produkcji wg 7.2, K , sztuk	Parametry planów badania		
	i	$1/f$	M
26 ÷ 65	13	1/5	65
66 ÷ 300	16	1/7	85
301 ÷ 1300	19	1/10	125

i — parametr, za pomocą którego określa się wg PN-79/N-03022 moment przejścia z kontroli stuprocentowej na statystyczną oraz ze statystycznej na stuprocentową.

$1/f$ — parametr określający frakcję produkcji podlegającą kontroli w czasie stosowania kontroli statystycznej.

M — maksymalna liczba elementów kontrolowanych stuprocentowo.

7.4. Sposób pobierania elementów do kontroli. Bezpośrednim badaniom podczas stosowania kontroli statystycznej należy poddać jeden losowo pobrany element spośród każdych f wyprodukowanych.

8. Przykład stosowania kontroli ciągłej. Przeprowadzić kontrolę ciągłą elementów szybów dźwigowych produkowanych dla potrzeb

budowy jednego osiedla, zamówionych przez odbiorcę w liczbie 110 sztuk.

Rozwiązanie. Z tablicy dla $K = 110$ odczytano wartości parametrów planu badania:

— $i = 16$ (jest to liczba kolejnych sztuk dobrych w kontroli stuprocentowej, uprawniająca do stosowania kontroli statystycznej),

— $1/f = 1/7$ (jest to parametr oznaczający, że w kontroli statystycznej sprawdzany jest jeden z siedmiu wyprodukowanych elementów),

— $M = 85$ (jest to maksymalna liczba elementów kontrolowanych stuprocentowo. Osiągnięcie tej liczby oznacza nadmierną wadliwość produkcji).

Przebieg kontroli. Stosowanie kontroli elementów szybów dźwigowych należy rozpocząć od kontroli stuprocentowej. Jeśli 16 kolejno skontrolowanych sztuk będzie dobrych, to zamiast kontroli stuprocentowej należy zastosować kontrolę statystyczną, pobierając losowo i kontrolując jeden element z każdych siedmiu kolejno wyprodukowanych sztuk. Jeśli wśród następnych 16 lub mniej skontrolowanych elementów wystąpi sztuka niedobra, to należy ponownie zastosować kontrolę stuprocentową; w przeciwnym przypadku należy kontynuować kontrolę statyczną (jak na początku).

Jeśli w czasie stosowania kontroli stuprocentowej ogólna liczba skontrolowanych elementów osiągnie wartość 85 sztuk — produkcję należy przerwać i wznowić ją dopiero po wykryciu i usunięciu przyczyn powodujących nadmierną wadliwość.